

Państwowa Komisja ds. Poświadczania Znajomości
Języka Polskiego jako Obcego

EGZAMIN CERTYFIKATOWY Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

POZIOM EFEKTYWNEJ BIEGŁOŚCI UŻYTKOWEJ

C1

Imię: _____

Nazwisko: _____

Data i miejsce egzaminu: _____

PUNKTACJA

Rozumienie ze słuchu	_____ / 40 p. - _____ %
Rozumienie tekstów pisanych	_____ / 40 p. - _____ %
Poprawność gramatyczna	_____ / 40 p. - _____ %
Pisanie	_____ / 40 p. - _____ %
Mówienie	_____ / 40 p. - _____ %

WYNIK: POZYTYWNY / NEGATYWNY

C1

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

LICZBA ZADAŃ: 5

CZAS: do 40 minut

Imię i nazwisko: _____

Po zakończonym module podpisane arkusze zostaną zebrane
i nastąpi przerwa przed dalszą częścią egzaminu.

Liczba punktów: _____ / 40 p.

PODPIS OCENIAJĄCEGO (czytelny) _____

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

5 zadań

Liczba punktów: 40

I. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Nagranie zostanie odtworzone tylko jeden raz.

____ / 8 p. (8 x 1 p.)

Proszę wysłuchać wiadomości z radiowego serwisu informacyjnego i zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

PRZYKŁAD

Z tego nagrania wynika, że

- a) sąd nakazał mężczyźnie zapłacenie wysokiego odszkodowania.
- b) mężczyzna został niesprawiedliwie pozbawiony wolności.**
- c) dzięki odszkodowaniu mężczyzna zapomni o wyrządzonej mu krzywdzie.

Na podstawie: <https://audycje.tokfm.pl/podcast/101760>

1. Z tego nagrania wynika, że
 - a. lekarze rodzinni będą mogli prowadzić terapię onkologiczną.
 - b. osoby z nowotworami uzyskają prawo do szybszej diagnostyki.
 - c. proponowane zmiany wejdą w życie za 9 tygodni.
2. Z tego nagrania wynika, że
 - a. tylko 2 miliony Polaków regularnie odwiedzają kina.
 - b. coraz więcej polskich filmów jest dostępnych w sieci.
 - c. Polacy wolą produkcje zagraniczne od krajowych.
3. Z tego nagrania wynika, że
 - a. do emisji banknotu 500 zł przyczyniła się w głównej mierze inflacja.
 - b. Polacy nawykli do transakcji gotówkowych.
 - c. w Polsce nastąpił czteroprocentowy wzrost gospodarczy.
4. Z tego nagrania wynika, że
 - a. prywatne maile pisane w godzinach pracy mogą zostać skontrolowane przez pracodawcę.
 - b. wysyłanie prywatnych wiadomości w pracy nie może być podstawą wypowiedzenia umowy pracownikowi.
 - c. skarga pracownika została rozpatrzona pozytywnie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka.
5. Z tego nagrania wynika, że
 - a. program „Mieszkanie dla młodych” polega na dofinansowaniu wynajmu.
 - b. w styczniu połowa złożonych wniosków została odrzucona.
 - c. budżet programu może wyczerpać się wcześniej, niż zakładano.

6. Z tego nagrania wynika, że
- w Krakowie od dawna obowiązuje zakaz ogrzewania drewnem i węglem.
 - uchwały nie poparło piętnastu radnych.
 - decyzja sejmiku jest krytykowana jako zbyt radykalna.
7. Z tego nagrania wynika, że
- ekologiczne choinki będzie można zobaczyć tylko w Warszawie.
 - celem akcji jest zwrócenie uwagi na osoby spędzające święta samotnie.
 - każde z drzewek zostało przygotowane w innym mieście.
8. Z tego nagrania wynika, że
- gospodarzami turnieju noworocznego w piłce ręcznej są Czechy.
 - Polacy nie wystartują w Mistrzostwach Europy.
 - Polacy ustąpili Białorusinom jednym punktem.

Na podstawie audycji emitowanych przez Polskie Radio: *Polska i Świat, Świat w powiększeniu, Kronika sportowa.*

II. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Nagranie zostanie odtworzone dwukrotnie.

____ / 8 p. (8 x 1 p.)

Proszę wysłuchać tekstu na temat nowej inwestycji w Słupsku i zaznaczyć: TAK – gdy zdanie jest zgodne z nagraniem; NIE – gdy nie jest zgodne z nagraniem.

		TAK	NIE
PRZYKŁAD			
<i>Całkowity koszt inwestycji pokryto ze środków urzędu miejskiego.</i>			X
1.	W ramach działań rewitalizacyjnych powstała m.in. Baszta Czarownic.		
2.	Nazwa parku ma proveniencję muzyczną.		
3.	Przed inwestycją nie było połączenia pomiędzy brzegami rzeki.		
4.	Na nowo powstałych placach są dobre warunki do uprawiania sportu.		
5.	W miejscu inwestycji zadbano o architekturę krajobrazu.		
6.	Mieszkancka miasta uważa, że kładki nie są dobrym rozwiązaniem.		
7.	Na bulwarach znajdują się najważniejsze pomniki związane z historią miasta.		
8.	Jeden z inwestorów planuje otwarcie restauracji w pobliżu wałów.		

Na podstawie: <https://www.youtube.com/watch?v=BWial83rCcs>

III. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Nagranie zostanie odtworzone dwukrotnie.

___ / 10 p. (10 x 1 p.)

Proszę wysłuchać audycji na temat najciekawszych skarbów ukrytych przed wiekami na ziemiach polskich i dopasować nazwy (1-5) do ich opisów (A-J). Uwaga! Do każdego stwierdzenia pasuje tylko jeden opis.

1. SKARB ŚREDZKI
2. SKARB ZE SŁUŻKOWA
3. SKARB Z ZAGÓRZYNA
4. SKARB ZE WSI LUBAJNY
5. SKARB Z MIEJSCOWOŚCI LUBNOWY WIELKIE

PRZYKŁAD Jego fragmenty odkrywano w odstępie kilku lat.	[<u> 1 </u>]
A. Skarb składa się z monet pochodzących z różnych krajów.	[]
B. Nie udało się sporządzić kompletnego katalogu znalezionych kosztowności.	[]
C. Odkrycie nie cieszyło się zainteresowaniem władz.	[]
D. Nie wiadomo, do kogo należał ten skarb.	[]
E. Odkrycie jest cennym materiałem także dla językoznawców.	[]
F. Kosztowności trafiły w ręce niewłaściwych osób.	[]
G. W skład skarbu wchodzi elementy dekoracyjne ubioru regionalnego.	[]
H. Kosztowności przeleżały schowane kilka wieków w budynku.	[]
I. Żaden inny skarb odkryty w Polsce nie dorównuje mu wielkością.	[]
J. To najbardziej wiekowy z odkrytych skarbów.	[]

Na podstawie: https://www.youtube.com/watch?v=Bm8jEydtBaw&ab_channel=DarekRybacki

IV. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Nagranie zostanie odtworzone dwukrotnie.

_____ / 6 p. (6 x 1 p.)

Proszę wysłuchać rozmowy na temat życia ptaków w mieście i wybrać z podanych zdań 6 wypowiedzi zgodnych z treścią nagrania. Odpowiedzi proszę wpisać do tabeli.

0. Linie elektryczne stanowią niebezpieczeństwo dla ptaków przylatujących do miasta.

1. Ptaki szybko przystosowują się do życia w mieście.
2. Dla niektórych gatunków ptaków miasto może być dobrą przestrzenią do życia.
3. Miasto pozwala ptakom ukryć się przed drapieżnikami.
4. Nawet sokół nie jest w stanie uciec przed pędzącym samochodem.
5. Niektóre gatunki potrafią odpowiednio ocenić prędkość jadącego pojazdu.
6. Pliszka wykształciła pewne umiejętności na skutek życia przy szlakach komunikacyjnych.
7. W ostatnich latach do miast przylatuje coraz więcej ptaków.
8. Jemiołuszki od jakiegoś czasu nie były obserwowane w mieście.
9. Pas przydrożny często obsadzany jest roślinami służącymi ptakom za pożywienie.
10. Ptaki lecące w stadzie mogą uniknąć potrącenia przez samochody.
11. Część ptaków zatrzuwa się roślinami rosnącymi przy drogach.
12. Ptaki nie potrafią ocenić szkodliwości substancji chemicznych zawartych w wodzie.

Na podstawie: <https://trojka.polskieradio.pl/artypkyl/2450929>

PRZYKŁAD	Zdania prawdziwe					
0						

V. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Nagranie zostanie odtworzone dwukrotnie.

_____ / 8 p.

Proszę wysłuchać fragmentu wywiadu z muzykiem Marcinem Staniszewskim, wokalistą zespołu „Beneficjenci Splendoru”, na temat festiwalu muzyki niezależnej OFF i odpowiedzieć na pytania.

Uwaga! Forma gramatyczna odpowiedzi powinna być dopasowana do pytania.

PRZYKŁAD

Kim był wcześniej z zawodu Marcin Staniszewski?

Dziennikarzem.

1. Dlaczego muzyk nie przepada za festiwalami? Proszę podać dwa powody.

a) (0,5 p.)

b) (0,5 p.)

2. Z jakimi uczuciami, nieobecny przy okazji innych festiwali, muzyk kojarzy OFF Festival? Proszę podać dwie odpowiedzi.

a) (0,5 p.)

b) (0,5 p.)

3. Co Staniszewski sądzi o koncercie Iggy'ego Popa?

..... (1 p.)

4. W jakim miejscu występował Staniszewski z zespołem *Beneficjenci Splendoru* na OFF Festivalu?

..... (1 p.)

5. Dlaczego koncert na festiwalu był dla niego wyjątkowy?

..... (1 p.)

6. Co spowodowało złe samopoczucie muzyka przed koncertem?

..... (1 p.)

7. Co zaskoczyło muzyka w zachowaniu publiczności w trakcie koncertu i po nim? Proszę podać dwa przykłady.

a) (0,5 p.)

b) (0,5 p.)

8. Dlaczego w tym roku muzyk nie weźmie udziału w festiwalu? Proszę podać dwa powody.

a) (0,5 p.)

b) (0,5 p.)

Na podstawie: Polskie Radio, Pop-południe ([24 [v2013005004] pop-południebdce9d34[00])

C1

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

LICZBA ZADAŃ: 5

CZAS: 60 minut

Imię i nazwisko: _____

**Po upływie 60 minut podpisane arkusze zostaną zebrane
i nastąpi przerwa przed dalszą częścią egzaminu.**

Liczba punktów: _____ / 40 p.

PODPIS OCENIAJĄCEGO (czytelny) _____

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

5 zadań, 60 minut

Liczba punktów: 40

I. Proszę przeczytać tekst, a następnie – zgodnie z przykładem – zaznaczyć właściwą odpowiedź.

____ / 7 p. (7 x 1 p.)

Idol śpiewa stare szlagiery

Lubimy melodie, które już słyszeliśmy, i dlatego oglądamy programy telewizyjne typu talent show. Jednak osobom biorącym w nich udział śpiewanie cudzych przebojów rzadko pomaga we własnej karierze.

Cały ten zgiełk zaczął się w 1993 roku od „Szansy na sukces”. Jej uczestnicy losowali w telewizyjnym studiu utwory swoich mistrzów i śpiewali je w ich obecności, a pod koniec programu uznani artyści przyznawali swoim muzycznym fanom nagrody i wyróżnienia. Wygrana w odcinku finałowym, w którym występowali laureaci comiesięcznych programów, była przepustką do udziału w koncercie debiutów podczas prestiżowego festiwalu w Opolu. Z początkiem XX wieku „Szansie” przybył nowoczesny konkurent – wzorowany na brytyjskim polski „Idol”, od którego premiery minęło już ponad dwadzieścia lat.

Podobnych talent show, mających wiele odcinków i trzymających w napięciu, stale przybywa. Mimo że taka formuła się sprzedaje, to jednak z upływem lat widać, że widzowie przywiązują się do wykreowanych w telewizji amatorskich gwiazd na coraz krótszy czas. Jak sobie radzą zwycięzcy poszczególnych edycji „Idola”? Wystarczy podać dwa przykłady. Alicja Janosz, która wygrała pierwszy program, z marszu przygotowała płytę, a później zamilkła na prawie 10 lat. Gra, śpiewa, koncertuje, ale mało ją widać. Główny laureat drugiej odsłony, Krzysztof Zalewski, nagrał solowy album, który przeszedł bez echa. Gdy już się wydawało, że jest mu pisana rola muzyka pracującego na cudzą popularność, karta się na szczęście odwróciła.

Gdy śpiewa się w telewizji cudze piosenki, można zwrócić na siebie uwagę. Kiedy jednak trzeba iść na swoje i pokazać własny repertuar, telewizyjny czar pryska. Wiele talentów poszło na zmarnowanie, i to nie z winy wytwórni. Nie wszyscy byli gotowi na nagranie płyty tuż po zakończeniu programu, jednak zdecydowali się na to z obawy, że później ludzie zapomną o bohaterze z telewizora i uwagę słuchaczy skradnie ktoś inny. Tę presję wywierali zarówno krewni, jak i menedżerowie nowo kreowanych gwiazd. Czerwony dywan się kończy, a za nim są strome schody. Nie bardzo wiadomo, co robić – wstrzymać się, iść? A jeśli te schody prowadzą donikąd? Grunt to umieć skorzystać z darowanej szansy. Zdaniem Jacka Cygana, znanego autora tekstów i jurora w kilku edycjach, koncepcja „Idola” zdała egzamin. Młodzi ludzie, którzy chcieli się sprawdzić, mogli to zrobić w profesjonalnych warunkach, czegoś się nauczyć, rozwinąć skrzydła i rozpoznać własne predyspozycje. „W jednym miejscu spotykały się osoby z małych miejscowości czy kompletnie nieobeznane z estradą i nagle miały styczność z bardzo profesjonalną sceną, gdzie jest fantastyczne nagłośnienie, znakomita oprawa świetlna, a wykonawcom akompaniują najlepsi polscy muzycy. Uczestnicy mogli się przekonać, co to jest prawdziwy występ” – zapewnia Cygan.

A może cały ten „Idol” i podobne do niego formaty służą jedynie dostarczaniu łatwej rozrywki, uprzyjemnianiu weekendowych wieczorów spędzanych przed telewizorem? I wcale nie chodzi o kreowanie nowych gwiazd, których przemysł muzyczny – zmagający się z rynkową nadpodażą niesłuchanych wokalistów i niekupowanych płyt – i tak nie potrzebuje? Widzowie oraz ich uwaga są cenniejsi niż idol i jego kariera. Czy właśnie dlatego przyjęta konwencja wymaga, by nowe twarze zajmowały się odgrzewaniem starych hitów?

Na podstawie: K. Wojciechowski, *Pasowani na idoli*, DGP 10-13.11.2022, nr 218, s. A26-27.

PRZYKŁAD

Programy lansujące gwiazdy muzyczne

a) nie gwarantują długotrwałej kariery.

b) są dla uczestnika okazją do łatwego zarobku.

c) utwierdzają amatora w przekonaniu o jego wyjątkowości.

1. Program „Szansa na sukces” był
 - a) pierwszym programem rozrywkowym w polskiej telewizji.
 - b) prekursorską produkcją polegającą na wyłanianiu talentów.
 - c) rodzajem mecenatu doświadczonego muzyka nad adeptem sztuki wokalne.
2. Dzięki wygraniu rocznego cyklu „Szansy na sukces” można
 - a) nagrać piosenkę wraz ze swoim idolem.
 - b) poprowadzić koncert w Opolu.
 - c) otrzymać możliwość występu na prawdziwej estradzie.
3. Kolejne muzyczne konkursy
 - a) nie sprzyjają trwałemu zapamiętywaniu ich zwycięzców.
 - b) ugruntowują pozycję ich twórców i zapewniają sławę następnym wykonawcom.
 - c) sprawiają, że widzowie doświadczają poczucia przesytu i znudzenia.
4. Laureaci pierwszych edycji „Idola”
 - a) w krótkim czasie sięgali po kolejne trofea.
 - b) wkrótce rozstali się z branżą muzyczną.
 - c) nie zdołali szybko wybić się w branży.
5. Repertuar obejmujący cudze utwory
 - a) stanowi wielkie wyzwanie dla początkujących artystów.
 - b) sprzyja medialnemu promowaniu niedoświadczonych wokalistów.
 - c) oznacza, że wykonawcy brak kreatywności.
6. Laureaci programów telewizyjnych nie osiągają sukcesu, ponieważ
 - a) nie mogą się porozumieć z przedstawicielami branży.
 - b) stają się ofiarami pazerności najbliższych.
 - c) nie potrafią sprostać narzuconej im roli idola.

7. Zdaniem Jacka Cygana program „Idol”

- a) dawał uczestnikom przedsmak pracy estradowej.
- b) był udaną formą szlifowania muzycznych talentów.
- c) stwarzał pozory koncertu na żywo i zarabiał na oglądalności.

II. Proszę przeczytać tekst, a następnie – jak w przykładzie – zaznaczyć: TAK – gdy zdanie jest zgodne z tekstem; NIE – gdy nie jest zgodne z tekstem; BI – gdy w tekście brakuje informacji na dany temat.

____ / 8 p. (8 x 1 p.)

Jak kultura fizyczna stawiała się masowa

Kiedy rozpoczynają się dzieje polskiego sportu? Na to pytanie trudno odpowiedzieć, gdyż elementy walki sportowej już od dawien dawna istniały w różnych formach aktywności fizycznej praktykowanej na ziemiach polskich. Czym bowiem była nauka szermierki w Szkole Rycerskiej i organizowane tam turnieje szpady? Czym były turnieje rycerskie albo rywalizacje Bractwa Kurkowego w strzelaniu do celu? Sportowcem jednak nie nazywano ani Zawiszy Czarnego, ani nawet Hieronima Pawłowskiego, który w 1828 roku dawał pokaz biegu tyłem w Parku Saskim w Warszawie. Ściągał się też, tym razem biegnąc przed siebie, z pewnym lordem angielskim na dystansie kilku kółek w tymże parku, co było popisem odpłatnym dla widzów. Mniej więcej w tym okresie Jan Nepomucen Krupski opracowywał pierwszy podręcznik do szachów, traktując tę grę w iście sportowy sposób. Przyjmuje się, że założenie w 1867 roku Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” to początki zorganizowanego upowszechniania sportu w Polsce.

Gdy członkowie „Sokoła” rozgrywali pierwsze historyczne spotkanie piłkarskie, w Paryżu zamykano właśnie obrady kilkudziesięciu entuzjastów sportu zakończone powstaniem Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego – instytucji, która dziś zrzesza 206 krajów i organizuje Igrzyska Olimpijskie. Jednak nie ma co porównywać pierwszych nowożytnych igrzysk do tych rozgrywanych obecnie. W tamtym czasie nie wymyślono jeszcze flagi olimpijskiej z pięcioma kołami ani nie wskrzeszono ceremonii z rozpalaniem znicza olimpijskiego, a medale zdobywało tylko dwóch najlepszych zawodników. W pierwszych igrzyskach startowało niespełna 250 sportowców z 13 krajów. Zawody lekkoatletyczne odbywały się na stadionie o szerokości trzydziestu kilku metrów, przypominającym bardziej kiszkę niż szlachetny owal dzisiejszych boisk. Wyścig kolarski na 100 km zorganizowano na torze mającym ok. 350 metrów. Łatwo obliczyć, że zawodnicy musieli pokonać trzysta okrążeń i widzowie szybko się pogubili w tym, kto wygrywa, a kto jest ostatni. W pierwszych Igrzyskach Olimpijskich startowali też Polacy, choć pod flagą innych państw, najczęściej zaborczych, co bardzo bolało. Zwycięskie walki zapaśnicze toczono w Stanach Zjednoczonych czy Paryżu przez Zbyszka Cyganiewicza były fetowane przez tamtejszą Polonię. Tyle że dla większości Polaków sport ciągle pozostawał czymś obcym, nieznanym.

Sport najlepiej rozwijał się w Galicji, choć i tam bywały miejsca, gdzie z oburzeniem spoglądano na zbyt mocno roznegliżowanych ćwiczących mężczyzn. Z popularnością aktywności fizycznej na terenie zaboru rosyjskiego było dużo gorzej. Jeszcze na początku lat dwudziestych, gdy wioślarze z Warszawy zapuścili się w rejony Puław, miejscowi chłopcy mieli zamiar przegonić dziwnie ubranych „dzikusów”. Gdy w 1920 roku w Warszawie rozgrywano bieg uliczny na trasie Belweder – Stare Miasto, komisarz Policji Państwowej wydał specjalny rozkaz posterunkowym, którzy mieli tego dnia dyżury na trasie biegu. Informował w nim, że ci panowie biegnący w krótkich spodenkach przez miasto to sportowcy i nie wolno ich aresztować.

W czasach zaborów Polacy zadawali sobie pytanie, czy w Igrzyskach Olimpijskich mogą startować pod swoimi barwami, pomimo formalnego braku państwa. Takiemu pomysłowi był przeciwny między innymi de Coubertin, choć prywatnie współczuł polskiej niedoli. Gdy nastało dwudziestolecie międzywojenne, sport w błyskawicznym tempie zyskiwał na popularności (dość wspomnieć, że różne ugrupowania polityczne i ruchy społeczne chciały pozyskać zawodników w swoje szeregi). W niespełna rok po odzyskaniu przez Polskę niepodległości powołano w Krakowie Polski Komitet Olimpijski, który do 1925 roku działał pod nieco inną nazwą niż obecnie.

Na podstawie: <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/jak-sport-zmienial-swiat-pionierskie-czasy-sportu/>

		TAK	NIE	BI
PRZYKŁAD				
<i>Pionierskie czasy sportu w Polsce szacuje się na średniowiecze.</i>		X		
1.	Wszystkie biegi w Parku Saskim można było oglądać za darmo.			
2.	Pierwszy mecz rozegrany przez zawodników „Sokoła” zakończył się remisem.			
3.	Obserwowanie kolarzy podczas pierwszych igrzysk olimpijskich wymagało od widzów ogromnej koncentracji.			
4.	W czasach rozbiorów Polacy nie mogli uczestniczyć w rozgrywkach olimpijskich			
5.	Pierwsze igrzyska nowożytne wzbudzały powszechną ekscytację.			
6.	Widok mężczyzn w strojach sportowych wywoływał dezaprobatę zarówno w mieście, jak i na wsi.			
7.	Politycy starali się wykorzystywać sportowców, by zwiększyć poparcie dla swoich partii.			
8.	Polski Komitet Olimpijski początkowo nie zyskał akceptacji władz niepodległej Polski.			

III. Proszę przeczytać tekst i – zgodnie z przykładem – dopasować usunięte z niego fragmenty (A–M). Uwaga! Dwa fragmenty są zbędne.

____ / 10 p. (10 x 1 p.)

Wszystko to nie miało prawa się zdarzyć

Obecność Mikołaja Kopernika w obszarze polskiej wyobraźni symbolicznej wydaje się oczywista – banknoty, pomniki, podręczniki, świadomość, że „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”. [A] ^{PRZYKŁAD} W świeżo wydanej biografii zatytułowanej „Kopernik. Rewolucje” Wojciech Orliński udowadnia, jak skromna jest potoczna wiedza na temat wybitnego astronoma. [____]¹ Co więcej, poznajemy także atmosferę czasów, w których przyszło tworzyć geniuszowi.

Powszechnie wyrażana dziś opinia, że żyjemy w unikatowej epoce gwałtownych i wielkich przemian, wydaje się śmieszyc. [____]² Brał on czynny udział w przynajmniej jednej wojnie. Był – jako człowiek Kościoła – świadkiem reformacyjnej schizmy, która wstrząsnęła nie tylko europejskim życiem religijnym, lecz także, a może przede wszystkim, europejską polityką. [____]³ Przyszedł na świat w późnośredniowiecznej monarchii stanowej, umierał zaś w renesansowej demokracji szlacheckiej. A jego ojciec zarabiał na życie najpewniej jako tajny agent.

Kopernik jako bohater biografii nastrocza nie lada kłopotów. [____]⁴ Inni ludzie jego epoki spisywali wspomnienia, prowadzili dzienniki podróży i bogatą korespondencję prywatną. On sam pisał niewiele listów, a i z tego większość zaginęła. [____]⁵ Posiadanie pism heretyka mogło być bowiem świadectwem skłaniania się ku herezji, a procesy o herezję naprawdę źle się wtedy kończyły. [____]⁶ Innymi słowy, każda książka o Koperniku jest – a przynajmniej powinna być – swego rodzaju śledztwem.

Przy pisaniu biografii Kopernika w grę wchodzi wszelkiego rodzaju niestrudzona spekulatywność, przez co zapewne zawodowym historykom włosy stają dęba na głowie. [____]⁷ Orliński wciąż robi rozmaite założenia, rozważa możliwe scenariusze, rozumuje przez analogie, wdaje się w dygresje, uprzedza wypadki, zgaduje intencje. Taka pisarska nadpobudliwość ma oczywiście tę zaletę, że pozwala wypełnić w opowieści miejsca, które przy innym podejściu pozostałyby puste. [____]⁸ Cała książka opowiada w gruncie rzeczy o tzw. warunkach brzegowych, w jakich mogło zaistnieć pewne skrajnie mało prawdopodobne zdarzenie: takie, że w katedrze w miasteczku leżącym na skraju cywilizowanego świata pewien zdolny amator opracował model astronomiczno-matematyczny wyprzedzający ówczesne badania naukowe o dobrych parę dekad. [____]⁹

Biografia Kopernika nie jest jedną z tych publikacji, które opisują tylko samą postać. [____]¹⁰ Można wręcz powiedzieć, że świat, w którym żył i działał Kopernik, był absolutnym jej przeciwieństwem, tak silnie wypełniało go pulsujące ludzkie życie.

Na podstawie: P. Kofta, *Wszystko to nie miało prawa się wydarzyć*, DGP 10-13.11.2022, nr 218, s. A28-29.

A	PRZYKŁAD Niemniej sprawy oczywiste, kiedy je trochę poskrobać ciekawskim pazurem, oczywiste być przestają.
B	To, co nie przystoi naukowcom, uchodzi jednak pisarzom, którzy mogą używać swojej wyobraźni i zachęcać odbiorcę do snucia kolejnych domysłów.
C	Autor książki nie może uwolnić się od myśli, że astronom celowo starał się zostawiać jak najmniej papierowych śladów po swoim życiu.
D	Wypada więc docenić skłonność do rozważania biegu dziejów w kategoriach historii alternatywnych.
E	Przy czym nie czyni tego z poczuciem wyższości, ale zaprasza do wspólnego odkrywania jego zawiłych losów.
F	Przecież nie analizowano w nich uczciwie dowodów, nie można było też liczyć na mowy obrońców!
G	Sam jeden wywołał rewolucję w nauce i żył na przełomie dwóch epok.
H	I może to dobrze, bo wszak po śmierci Kopernika jego idee były zwalczane zarówno w katolickiej, jak i protestanckiej Europie.
I	Każde bowiem stulecie obfitowało w spektakularne wydarzenia, również te czasy, w których żył Kopernik.
J	W istocie chodzi o zrozumienie całej złożoności unikatowego odkrycia naukowego, które nigdy nie wydarza się w próżni.
K	Metaforycznie rzecz ujmując, jest to opowieść o tym, jak wielbłąd przecisnął się przez ucho igielne.
L	Alternatywą wobec takich poglądów jest hipoteza o istnieniu nieskończenie wielu wszechświatów.
M	Pomimo to czytelnik musi przedzierać się przez zawiłe przemyślenia autora na temat idei uniwersytetu i kondycji średniowiecznej nauki.

IV. Proszę – zgodnie z przykładem – wpisać, w którym fragmencie poruszony jest wskazany temat. Uwaga! Jeden temat może być opisywany w kilku fragmentach.

_____ / 10 p. (10 x 1 p.)

Urządzanie życia

A.	Jeżeli wyzwaniem jest ni mniej, ni więcej, tylko przeprojektowanie tego, jak przeżywamy swoje życie, to warto zapytać, na jakich zasadach powinien opierać się ten projekt. W jego centrum pojawią się najprawdopodobniej sprawy ekonomiczne – fundamentalną zasadą musi być zapewnienie „dobrego życia”. To przecież obawy dotyczące kwestii ekonomicznych stoją za lękiem, że utracimy swój status, bo roboty wyprą nas ze wszystkich miejsc pracy i że społeczeństwo nie będzie sobie mogło pozwolić na wczesne emerytury przy rosnącym odsetku osób starszych. Dlatego razem z długowiecznością i rozwojem mechanizacji (w ostatecznym rozrachunku przynoszącymi przecież spore benefity) musi iść zapewnienie nam satysfakcjonującego standardu życia.
B.	Na pozór ogólna koncepcja wieku człowieka wydaje się stosunkowo prosta – nawet małe dziecko ją rozumie. A jednak odpowiedź udzielana przez nie na pytanie „Ile masz lat?” jest ograniczająca, bo odnosi się wyłącznie do czasu mierzonego latami. Tymczasem postrzeganie wieku może mieć również wymiar biologiczny (wiek ciała), socjologiczny (to, jak inni nas postrzegają) i subiektywny (to, na ile się czujemy). Te różne podejścia znajdują odzwierciedlenie w popularnych powiedzeniach: „Mam już swoje lata”, „On dobrze wygląda jak na swój wiek”, „W twoim wieku nie należy tego robić”. W miarę jak pojęcie wieku staje się plastyczne, powiązania pomiędzy jego różnymi zakresami zaczynają się zmieniać, ich granice stają się płynne, a to podważa nasz stereotypowy podział życia na następujące po sobie fazy.
C.	Jeżeli chcemy od nowa zdefiniować wiek w perspektywie długowieczności, musimy najpierw odrzucić proste połączenie między czasem a wiekiem. To wymaga wyobrażenia sobie życia jako czegoś podatnego na przekształcanie – w miarę jak żyjemy dłużej, z większą szansą na zachowanie zdrowia, zasadniczo zmienia się to, co dla każdego z nas oznacza czterdziestka, sześćdziesiątka czy osiemdziesiątka. Właśnie ta plastyczność leży u podstaw zmiany wykładni opisu faz życia.
D.	Od momentu wprowadzenia emerytur ludzie mają zapewniony dodatkowy odpoczynek w późniejszej fazie życia. Kiedy spojrzymy w przyszłość, zobaczymy, że inteligentne nowe technologie mają potencjał, by doprowadzić do dalszego ograniczenia czasu aktywności zawodowej i zaoferowania nam perspektywy czterodniowego tygodnia pracy. Aby społeczeństwa mogły się rozwijać w poczuciu satysfakcji, wszyscy muszą zyskać na postępie i dłuższym życiu, co dostrzegają już rządzący oraz twórcy rozmaitych rozwiązań systemowych. Tak samo jak jednostkowo musimy zmienić strukturę naszego życia, tak samo muszą zmienić się nasze instytucje i przepisy zapewniające ubezpieczenia i wsparcie dla tych, którzy mają za mało zasobów lub doświadczają trudności – zwłaszcza wynikających z technologizacji życia.

E.	Nie zawsze polegaliśmy na chronologii jako dominującym narzędziu pomiaru wieku – nawet przyjęcia urodzinowe upowszechniły się stosunkowo niedawno. Przez większość historii ludzie nie znali ani dokładnej daty, ani nawet roku swojego urodzenia. Obliczanie wieku chronologicznego stało się powszechne dopiero w dziewiętnastym stuleciu, gdy władze państwowe zaczęły gromadzić dokładne dane o urodzeniach. To wtedy czas rozumiany linearnie zaczął porządkować strukturę naszego życia. W rezultacie powstało trzymające nas w ryzach zjawisko, które można określić mianem determinizmu numerycznego. Oznacza ono tyle, że zarówno normy społeczne, jak również założenia dotyczące naszego własnego przyszłego życia są „przyczepione” do liczby określającej, ile lat minęło od urodzenia.
----	--

Na podstawie: L. Gratton, A.J. Scott, *Jak urządzić życie na nowo*, „Przegląd”, 15-21.05.2023, s. 56-59.

		O tym mówi się w:
PRZYKŁAD <i>Ludzie żyją dłużej i zmienia się to, jak się starzeją. Dlatego dochodzi do reinterpretacji terminu „starość”.</i>		[_ C _]
1.	Nierówności w poziomie dochodów i długości życia zaczynają coraz bardziej wpływać na kształt programów społeczno-politycznych.	[]
2.	Wiek mierzony liczbą lat wyznacza określone sposoby postępowania i wpływa na to, jak odbieramy siebie i innych.	[] []
3.	Ludzkiemu dążeniu do zabezpieczenia potrzeb bytowych towarzyszy pragnienie utrzymania swojej podmiotowości w zmieniającym się świecie.	[]
4.	Transformacja technologiczna stwarza też obawy o naszą przyszłość.	[]
5.	Przywiązanie do dat, tak powszechne w naszej kulturze, nie ma zbyt długiej tradycji.	[]
6.	Odrzucenie sztywnych podziałów między różnymi sposobami pojmowania wieku człowieka pozwala zrezygnować z utrwalonego zwyczajem odmierzania upływu życia.	[] []
7.	Coraz bardziej realne perspektywy osiągnięcia sędziwego wieku modelują osobistą narrację dotyczącą starzenia się.	[]
8.	Potrzebny będzie szereg dalszych regulacji prawnych, abyśmy skorzystali z przeobrażeń związanych z długością życia oraz rozwojem technologii.	[]

V. Proszę – zgodnie z przykładem – podkreślić najlepszą spośród możliwości podanych w nawiasach.

_____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Skąd w Poznaniu wzięły się koszyki i piwo

Muzeum Wikliniarstwa powstało w maju 1985 roku, jako (~~dział~~, oddział, ~~wydział~~, ~~przydział~~)^{PRZYKŁAD} Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie pod Poznaniem. Lokalizacja tej jedynej tego typu (placówki, agencji, pozycji, komórki)¹ muzealnej w Polsce ma związek ze specyfiką regionu, wynikającą z bogatych tradycji w zakresie (hodowli, gospodarki, agronomii, uprawy)² wikliny i chmielu oraz produkcji wyrobów wiklinowych. Decydujący wpływ na powstanie i rozwój tychże tradycji miały naturalne warunki terenu oraz procesy historyczne związane z (napływem, tłokiem, wpływem, najściem)³ ludności w ramach osadnictwa olęderskiego. Podmokły, miejscami bagnisty teren sprawia, że wierzba w (ułożeniu, rodzaju, stanie, natężeniu)⁴ dzikim rośnie tutaj zawsze. Olędrzy osiedlający się w tym rejonie w pierwszej połowie XVIII wieku zaczęli sadzić wierzbę, wykorzystując w tym swoją wiedzę i doświadczenie. Tak bogate (podnóże, poparcie, zaplecze, dojście)⁵ stanowiło też znakomitą bazę dla rozwoju rzemiosła plecionkarskiego, które funkcjonuje na tych terenach do dziś. Podobnie początki chmielarstwa w okolicach Nowego Tomyśla (wiążą się, stapiają się, integrują się, skupiają się)⁶ z przybywającymi na te tereny kolonistami pochodzenia niemieckiego i czeskiego. W powstających polsko-czeskich i niemiecko-czeskich gminach olęderskich, położonych na południowy zachód od Nowego Tomyśla, wydawano (preferencje, priorytety, awanse, przywileje)⁷ umożliwiające osadnikom domowy wyrób piwa. Powstawały w związku z tym małe przydomowe (stada, ферmy, zagrody, poletka)⁸ chmielu uprawianego na własny użytek.

Bazę lokalową muzeum stanowią dwa obiekty, które prezentują dawny charakter zachowanego w tym regionie budownictwa. Główna (filia, miejscówka, siedziba, instancja)⁹ mieści się w dawnym budynku mieszkalnym osadnika olęderskiego, pochodzącym z końca XVIII wieku. Na terenie kompleksu obejrzeć można wystawy odnoszące się do obróbki wikliny i chmielu, przetwórstwa tych (kruszców, substancji, surowców, budulców)¹⁰ oraz rzemiosła plecionkarskiego, zarówno o charakterze użytkowym, jak i artystycznym.

Na podstawie: <https://muzeum-szreniawa.pl/muzeum-w-nowym-tomyslu/>

C1

POPRAWNOŚĆ GRAMATYCZNA

LICZBA ZADAŃ: 8

CZAS: 60 minut

Imię i nazwisko: _____

**Po upływie 60 minut podpisane arkusze zostaną zebrane
i nastąpi przerwa przed dalszą częścią egzaminu.**

Liczba punktów: _____ / 40 p.

PODPIS OCENIAJĄCEGO (czytelny) _____

POPRAWNOŚĆ GRAMATYCZNA

8 zadań, 60 minut

Liczba punktów: 40

I. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi słownymi formami liczb oraz wyrazów podanych w nawiasach (odmiana liczebników i rzeczowników).

____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Po przygotowaniach trwających od dwu (2)^{PRZYKŁAD} lat (rok)^{PRZYKŁAD} można już zobaczyć wystawę *Błysk, mat, kolor* ze zdjęciami i filmami autorstwa niemal setki twórców i twórczyń. Muzeum Warszawy zaprasza na nią do dziewiętnastego (19)^{PRZYKŁAD} lutego (luty)^{PRZYKŁAD}.

Jest to spotkanie z ponad¹ (300)¹² (tysiąc)²³ (obiekt)³ – bo tyle eksponatów liczy jedna z najbogatszych kolekcji gromadzących historyczne oraz współczesne negatywy i odbitki fotograficzne.

Dzięki licznym darom i zakupom zbiór regularnie się powiększa. Ostatnio zostały do niego włączone prace⁴ (4)⁴⁵ (artysta)⁵ współcześnie opowiadających o Warszawie: Antoniny Gugały, Rafała Milacha, Joanny Ostachowskiej i Jędrzeja Sokołowskiego.

Jedna z części ekspozycji to fotografia niezawodowa – amatorska, rodzinna, pamiątkowa. Zawdzięczamy ją blisko⁶ (50)⁶⁷ (osoba)⁷, które odpowiedziały na hasło zbiórki. Zdjęcia z ich zbiorów koncentrują się na tematach niewidocznych z perspektywy fotoreportera czy artysty fotografa.

Podczas wystawy premierę będzie miał podcast przygotowany dla Muzeum Warszawy przez Kamila Bałuka. Reporter w cyklu składającym się z⁸ (10)⁸⁹ (odcinek)⁹ przedstawia obraz stolicy lat¹⁰ (90.)¹⁰.

Na podstawie: <https://www.polityka.pl/opolityce/2185488,1,wystawa-blysk-mat-kolor-fotografia-i-warszawa-lat-90-juz-od-20-pazdziernika-w-muzeum-warszawy.read>

II. Proszę – zgodnie z przykładem – użyć odpowiedniej formy wyrazów podanych w nawiasach i przekształcić zdania tak, by nie zmieniły sensu (**zamiana zdań złożonych na zdania pojedyncze**).

____ / 5 p. (5 x 1 p.)

PRZYKŁAD

Znana firma ponosi wydatki, by skutecznie promować branżę IT wśród kobiet. (inwestować)

Znana firma inwestuje w skuteczną promocję branży IT wśród kobiet.

1. Każdego roku obserwujemy, że eksperci w dziedzinie technologii stają się coraz bardziej potrzebni. (**wzrost**)

.....
.....

2. Jedna ze znanych firm informatycznych zamierza zmienić to, że w środowisku zawodowym programistów dominują mężczyźni. (**zerwać**)

.....
.....

3. Przedsiębiorstwo chce również zmienić proporcje zatrudnienia mężczyzn i kobiet, które wynoszą obecnie w Polsce 5:1. (**zapowiadać**)

.....
.....

4. Jego szefowie planują, że do roku 2030 udział kobiet w strukturach firmy podniesie się do 50 procent. (**dążyć**)

.....
.....

5. Coraz więcej firm ma nadzieję, że osiągnie równowagę zatrudnienia według płci na wszystkich typach stanowisk. (**liczyć**)

.....
.....

III. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów utworzonych od słów podanych w nawiasach (tworzenie i odmiana rzeczowników odczasownikowych).

____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

- Żadne porównanie (porównać)^{PRZYKŁAD} nie będzie tu adekwatne. Do tej pory nie zdarzyło się w Polsce nic podobnego – mówi Dariusz Rozmus, kierownik (kierować)^{PRZYKŁAD} prac archeologicznych na Bukowej Górze w województwie śląskim. To wyjątkowe miejsce od 11 tysięcy miało dla kolejnych osiedlających się tu ludów charakter sakralny.
- Jak dokonaliście tego¹ (odkryć)¹?
- Uznaliśmy, że skupiska skalne na Bukowej Górze nie mogą być dziełem przyrody.
- I to² (spoznać)² doprowadziło do kolejnych wniosków?
- Od razu zauważyliśmy, że głazy zalegające wierzchołek zostały poddane ręcznej³ (obrobić)³.
- Ale nie kopaliście od razu.
- Początkowo myśleliśmy przede wszystkim o ochronie konserwatorskiej. Cała Bukowa Góra to stanowisko archeologiczne z licznymi⁴ (pozostać)⁴ górnictwa kruszcowego. Rzeczywiście, początkowo nie kopaliśmy. Zmienili to⁵ (znać)⁵ astronomii, którzy zwrócili nam uwagę, że na jeden z kamieni promienie słoneczne musiały padać w czasie⁶ (przesilić)⁶. Wtedy zbadaliśmy teren geofizycznie. Analizy wykazały⁷ (istnieć)⁷ palenisk i to ostatecznie przesądziło o⁸ (rozpocząć)⁸ wykopalisk.
- Potwierdziła się hipoteza, że głazy w rejonie wierzchołka to megality?
- Mamy głębokie⁹ (przekonać)⁹, że tak jest. Wiadomo, że¹⁰ (tworzyć)¹⁰ europejskich megalitów byli członkowie bezimiennego ludu zamieszkującego kiedyś tereny od Jutlandii po Ukrainę. Ale odeszli, zanim powstała Troja, co oznacza, że mamy tu do czynienia z bardzo starym znaleziskiem.

Na podstawie: https://tygodnik.interia.pl/news-megality-i-setki-kurhanow-wszystko-na-jednej-gorze-niezwykle,nld,6419459#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome

IV. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów utworzonych od słów podanych w nawiasach (tworzenie i odmiana przymiotników).

____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Od czasu lotu Apollo 7 długopisy *Space Pen* były używane podczas każdej **załogowej** (załoga)^{PRZYKŁAD} misji NASA – dziesiątki z nich znajdują się obecnie na **Międzynarodowej** (między, naród)^{PRZYKŁAD} Stacji **Kosmicznej** (kosmos)^{PRZYKŁAD}.

Kiedy w latach 60. XX wieku astronauta opuścili powierzchnię Ziemi, szybko odkryli, że¹ (klasyka)¹ długopisy nie działają w warunkach nieważkości. NASA wydała miliony dolarów na opracowanie² (bez, awaria)² przyrządu, który sprawdziłby się w środowisku mikrogravitacji. Tymczasem rosyjscy kosmonauci podobno obeszlili ten problem i używali zwykłych ołówków. Taka anegdota krąży od dziesięcioleci, ale – jak to często bywa – nie jest do końca³ (prawda)³.

Zwykłe długopisy miały tendencję do przeciekania i wysychania. Firma Paula Fishera przez dłuższy czas pracowała więc nad długopisem⁴ (ciśnienie)⁴, ale konieczne było przetestowanie jego możliwości w warunkach kosmicznych.

Prace okazały się bardzo⁵ (owoc)⁵, a nowy wynalazek został wysłany do NASA na testy. Długopis dla kosmonautów był absolutnie⁶ (rewelacja)⁶. Wykazano, że działał we wszystkich pozycjach, również w warunkach⁷ (ekstremum)⁷. Poddano go wielu próbom⁸ (wytrzymałość)⁸ oraz sprawdzono funkcjonowanie przy różnych wartościach ciśnienia⁹ (atmosfera)⁹.

Długopis Fishera zadebiutował w telewizji w październiku 1968 roku, gdy dowódca misji Apollo 7 zademonstrował, jak sprawdza się on w warunkach nieważkości. Był absolutnie¹⁰ (nie zawodzić)¹⁰.

Na podstawie: <https://www.focus.pl/artykul/kosmiczne-dlugopisy-space-pen>

V. Proszę – zgodnie z przykładem – uzupełnić tekst odpowiednimi wyrażeniami z ramki. Uwaga! Każdego słowa lub wyrażenia można użyć tylko raz, a dwa z nich są zbędne.

_____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

co najmniej	by	których	słowem	niż	bowiem	jakoby
co	tymczasem	dopiero	w tym także	zamiast	to jednak	

We francuskiej jaskini La Roche-Cotard udało się zlokalizować rysunki pochodzące sprzed **co najmniej** PRZYKŁAD 57 tysięcy lat. Początkowo powszechnie krążyła plotka,¹ była to mistyfikacja, ale naukowcy zareagowali szybko i stanowczo. Wydali² oświadczenie, w którym podkreślili autentyczność dokonanego odkrycia. Choć może się ono wydawać nieprawdopodobne,³ ustalenia naukowców rozwiewają tu wszelkie wątpliwości. Specjaliści z uniwersytetu w Tours wykorzystali podczas badania jaskini wiele specjalistycznych technik,⁴ posłużyli się datowaniem metodą optyczną. Na przeszukiwanym terenie natrafiono również na liczne przedmioty powiązane z neandertalczykami,⁵ uznano za dowód, że to właśnie oni pozostawili te tajemnicze rysunki. Co ciekawe, w języku potocznym słowo *neandertalczyk* ma konotacje pejoratywne,⁶ okazuje się, że gatunek *Homo neanderthalensis* był znacznie bardziej rozwinięty,⁷ sądzono jeszcze do niedawna. To jednak nie wystarczyło,⁸ udało mu się przetrwać.

Jaskinię La Roche-Cotard odkryto w 1846 roku, lecz⁹ w kolejnym stuleciu przeprowadzono tam szeroko zakrojone poszukiwania. Niestety, rysunki są zbyt abstrakcyjne, częściowo nieczytelne lub zachowane w bardzo słabym stanie,¹⁰ – niemożliwe do jednoznacznego zinterpretowania.

Na podstawie: <https://www.focus.pl/artykul/rysunki-w-jaskini-nie-stworzyli-ich-ludzie>

VI. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach (tworzenie i odmiana imiesłówów).

_____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Spacerując (spacerować)^{PRZYKŁAD} warszawską ulicą Oleandrów, natknęliśmy się na sklep *Safripsti*, który powstał w 2012 roku z inicjatywy pani Magdaleny. To ona, zaraziwszy (zarazić)^{PRZYKŁAD} wszystkich wokół miłością do ubrań oraz planety, otworzyła wspólnie z panem Szymonem miejsce specjalizujące się (specjalizować się)^{PRZYKŁAD} w sprzedaży odzieży używanej (używać)^{PRZYKŁAD} reprezentującej styl vintage.

Właściciele prawie nigdy nie mówią o sobie w liczbie pojedynczej,¹ (zaczynać)¹ każdą odpowiedź od zgodnego „my”. Odwiedzamy ich na ulicy Oleandrów rano, kiedy jeszcze ich sklep jest² (zamknąć)². Możemy więc spokojnie porozmawiać.

– Czy Wasz sklep to miejsce³ (spełnić)³ marzeń?

Magdalena: Trzeba zacząć od tego, że ja i Szymon jesteśmy osobami⁴ (kochać)⁴ rzeczy vintage. Kiedy do Polski weszły pierwsze sieciówki, zachłysnęłam się ubraniami z nich. Ale wkrótce,⁵ (spoznać)⁵, że o wiele bardziej interesuje mnie poszukiwanie unikatowych strojów, wyjechałam do Paryża. Tam odkryłam prawdziwe sklepy vintage,⁶ (oferować)⁶ artykuły dobrej jakości, o niepowtarzalnym wyglądzie. Pomyślałam, że warto spróbować tego w Polsce.

Szymon: Ja też zawsze kochałem takie ubrania – nie⁷ (wiedzieć)⁷ nawet, że taki styl nazywa się *vintage*, bo ta nazwa dotarła do nas stosunkowo późno.

Magdalena: Dzisiaj właściwie wszyscy zdajemy sobie sprawę, że nieustanne kupowanie nowych rzeczy jest jak podcinanie gałęzi, na której się siedzi. Jestem⁸ (zapalić)⁸ aktywistką i bardzo emocjonalnie reaguję,⁹ (usłyszeć)⁹, że ktoś kupuje tylko nowe ubrania i omija sklepy z używaną odzieżą.

Szymon: Szukanie starszych, ale wciąż pięknych strojów jest dla nas najbardziej¹⁰ (porywać)¹⁰ zajęciem. Zachęcamy do niego i innych!

Na podstawie: <https://noizz.pl/fashion/vintage-to-sport-zespolowy-wywiad-z-ekipa-safripsti-jednego-z-najbardziej-znanych/nwwkrq9>

VII. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach (aspekt i różne formy czasowników).

_____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Chat GPT błyskawicznie **stał się** (stawać się/stać się)^{PRZYKŁAD} najczęściej pobieraną aplikacją w historii internetu. Ale pozostawienie sztucznej inteligencji bez regulacji prawnych **byłoby** (bywać/być)^{PRZYKŁAD} ogromnie ryzykowne. Niektóre jej zastosowania **uznano** (uznawać/uznać)^{PRZYKŁAD} za groźne na tyle, że obecnie **podlegają** (podlegać/podlec)^{PRZYKŁAD} ograniczeniom.

Jak dotąd ani prawa obywateli, ani interesy firm oraz rządów jeszcze się ostatecznie nie¹ (rozstrzygać/rozstrzygnąć)¹. W tej chwili Komisja Europejska, Parlament i Rada UE dopiero² (uzgadniać/uzgodnić)² między sobą ostateczny kształt *AI Act* – dokumentu o fundamentalnym znaczeniu dla naszego bezpieczeństwa. Jak wiadomo, do niedawna w środowisku sektora cyfrowego ostro³ (krytykować/skrytykować)³ sam pomysł opracowania takiego aktu prawnego. Tym bardziej warto unikać scenariusza, w wyniku którego politycy i cyfrowe korporacje wkrótce⁴ (dobijać/dobić)⁴ targu ponad naszymi głowami. Takie hipotetyczne porozumienie się firm z rządzącymi⁵ (odbywać się/odbyć się)⁵ oczywiście kosztem zwykłych obywateli i konsumentów – niech więc pozostanie w sferze domniemywań. Jedną z kluczowych kwestii jest to, czy po zatwierdzeniu wspomnianego dokumentu każdy z rządów państw członkowskich będzie musiał stosować się do niego w sytuacji, gdy sam⁶ (stwierdzać/stwierdzić)⁶ zagrożenie własnego bezpieczeństwa narodowego.

Wielu europosłów postulowało, by dokument już na etapie przygotowania⁷ (wyposażać/wyposażyć)⁷ w przepisy zapewniające obywatelom maksymalne bezpieczeństwo. Jednak o tym, czy diskutowana regulacja w praktyce nas ochroni, tak naprawdę wszyscy⁸ (dowadywać się/dowiedzieć się)⁸ wówczas, gdyby⁹ (wchodzić/wejść)⁹ w życie. Jednak¹⁰ (stawać się/stać się)¹⁰ to nieprędko, bo zapewne po 2025 roku.

Na podstawie: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/2217400,1,ai-act-przeglosowany-czy-w-europie-poradzimy-sobie-ze-sztuczna-inteligencja.read>

VIII. Proszę – zgodnie z przykładami – uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach (odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków).

____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Licząca dwa tysiące lat kolekcja narzędzi medycznych, odkopana niedawno w pobliżu Budapesztu (Budapeszt)^{PRZYKŁAD}, umożliwia wgląd w praktyki rzymskich lekarzy (rzymski lekarz – Im)^{PRZYKŁAD}. W pierwszym wieku naszej ery nastawienie wobec nich (on – Im)^{PRZYKŁAD} było sceptyczne, a nawet pogardliwe.

„Jestem ofiarą lekarzy” – na wielu rzymskich nagrobkach widniały¹ (epitafium)¹ tej treści. Sporo rzymskich lekarzy było² (wolny)²³ (człowiek)³, ale⁴ (niektóry)⁴ byli niewolnikami, co może tłumaczyć ich niską pozycję społeczną.

Od tamtych czasów środki medyczne znacznie się zmieniły, lecz proste narzędzia chirurgiczne wciąż przypominają te,⁵ (który)⁵ używano dawniej. Współczesny standardowy zestaw, tak jak w czasach Cesarstwa Rzymskiego, tworzą skalpele, igły, pęsety, sondy, haczyki, dłuta oraz komplet⁶ (wiertło)⁶.

Niedawno archeolodzy odkryli rzadki i wyrafinowany zestaw takich przyborów – znaleziono⁷ (ono – Im)⁷ w pobliżu Budapesztu w dwóch drewnianych skrzyniach. Instrumentarium odpowiednie do wykonywania skomplikowanych operacji świadczy o tym, jak zaawansowane były praktyki medyczne⁸ (Rzymianin)⁸ w tamtych czasach. Aby zdobyć doświadczenie w leczeniu ran odniesionych w boju, medycy często odbywali krótkie⁹ (staż)⁹ w wojsku i szkołach gladiatorów. Podobne zestawy zostały znalezione w większości ziem imperium; na największy i najbardziej zróżnicowany natrafiono w 1989 roku w ruinach domu lekarza z III wieku w Rimini we¹⁰ (Włochy)¹⁰.

Na podstawie: <https://wyborcza.pl/7,75400,29867571,the-new-york-times-skalpel-kleszcze-wiertlo-do-kosci-nowoczesna.html>

C1

PISANIE

CZAS: 90 minut

Po upływie 90 minut podpisane arkusze zostaną zebrane.

Imię i nazwisko: _____

Liczba punktów _____ / 40 p.

INSTRUKCJA WYKONANIA ZADAŃ

W tej części egzaminu znajdują się trzy zestawy. Zestawy I i II zawierają dwa zadania: *a* i *b*; zestaw III – jedno zadanie. Należy wybrać tylko jeden zestaw i wykonać zadania (zadanie) w tym zestawie, zgodnie z poleceniami, np.:

- zestaw I – dwa zadania (*a* i *b*) z zestawu I
lub
- zestaw II – dwa zadania (*a* i *b*) z zestawu II
lub
- zestaw III – jedno zadanie (*a*) z zestawu III

KRYTERIA OCENY

• Wykonanie zadania (treść, forma, objętość)	0 – 10 p.
• Środki językowe	0 – 18 p.
• Poprawność językowa	0 – 12 p.

RAZEM:	maksymalnie	40 p.
---------------	--------------------	--------------

PISANIE**Jeden zestaw, 90 minut****Liczba punktów: 40**

Uwaga! Proszę wybrać jeden z zestawów i wykonać zadania. W zestawach I i II proszę wykonać obydwa zadania (a i b).

Zestaw I

a.	Zmienia Pani/Pan pracę ze względu na przeprowadzkę do innego miasta. Proszę napisać pożegnalny e-mail do swoich dotychczasowych współpracowników z Polski.	80 słów
b.	Proszę napisać opowiadanie zaczynające się od słów: „Nigdy nie sądziłam / nie sądziłem, że zwykła pomyłka telefoniczna całkowicie odmieni moje życie...”.	320 słów

Zestaw II

a.	„Ta książka wywołuje wiele emocji”. Proszę napisać recenzję o takim tytule, którą zamieści Pani/Pan na stronie internetowej wydawnictwa.	200 słów
b.	Prowadzi Pani/Pan w swojej miejscowości klub dla seniorów i potrzebuje dodatkowych funduszy na poszerzenie jego oferty. Proszę napisać w tej sprawie list do właściciela lokalnej firmy, znanego z działalności charytatywnej.	200 słów

Zestaw III

a.	„Każdy z nas jest – lepszym lub gorszym – aktorem, każdy czasem udaje, zmyśla, mija się z prawdą” (Wojciech Pokora). Czy zgadza się Pani/Pan z tą opinią? Proszę napisać tekst argumentacyjny (rozprawkę).	400 słów
----	---	----------

[illegible]

BRUDNOPIS
IMIĘ I NAZWISKO ZDAJĄCEGO:

IMIE I NAZWISKO ZDAJĄCEGO:

[illegible]

BRUDNOPIS

IMIĘ I NAZWISKO ZDAJĄCEGO:

[illegible]

BRUDNOPIS
IMIĘ I NAZWISKO ZDAJĄCEGO:

IMIE I NAZWISKO ZDAJĄCEGO:

[illegible]

KARTA OCENY WYPOWIEDZI PISEMNEJ

Oceniane są:

		A		B		
1.	wykonanie zadania (treść, forma, objętość)	____ / 2,5 p. (t) ____ / 1,5 p. (f) ____ / 1 p. (o)	____ / 5 p.	____ / 2,5 p. (t) ____ / 1,5 p. (f) ____ / 1 p. (o)	____ / 5 p.	____ / 10 p.
2.	środki językowe (leksyka i frazeologia, składnia, styl)	____ / 3,5p. (l) ____ / 3,5 p. (s) ____ / 2 p. (st)	____ / 9 p.	____ / 3,5p. (l) ____ / 3,5 p. (s) ____ / 2 p. (st)	____ / 9 p.	____ / 18 p.
3.	poprawność językowa (gramatyka, ortografia i interpunkcja)	____ / 4 p. (g) ____ / 2 p. (o)	____ / 6 p.	____ / 4 p. (g) ____ / 2 p. (o)	____ / 6 p.	____ / 12 p.
RAZEM		____ / 20 p.		____ / 20 p.		____ / 40 p.

PODPISY OCENIAJĄCYCH

A: _____

B: _____

Liczba błędów (praca a i b)	
gramatyczne	
leksykalne	
stylistyczne	
ortograficzne + interpunkcyjne	+
inne	

Objętość prac (w słowach) liczba słów w pracy/liczba wymaganych słów		
praca a)	/	%
praca b)	/	%

RECENZJA:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....